

Leereenheid 4 Verpleegtechnisch handelen (PB GHZ)

**Kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
(KD Maatschappelijke Zorg)**

**Overzicht van de leereenheden voor de kwalificatie Persoonlijk begeleider GHZ, NLQF/EQF niveau 4
(kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg)**

Gebaseerd op het profiel Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25477, versie 2016 in het kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg, domein Zorg en Welzijn, Crebocode 79140.

Onderstaande informatie behoort er onlosmakelijk bij en is integraal verweven met alle leereenheden van de kwalificatie.

leereenheden behorend bij de kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		Werkprocessen kwalificatiedossier
1.	Plannen van ondersteunende begeleiding en zorg (PB GHZ)	B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de zorgvrager P3-K1-W1: Stelt het ondersteuningsplan op B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
2.	Individuele ondersteuning (PB GHZ)	B1-K1-W2: Ondersteunt de zorgvrager bij de persoonlijke verzorging B1-K1-W3: Ondersteunt de zorgvrager bij wonen en huishouden B1-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij dagbesteding B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
3.	Ondersteuning in de omgeving (PB GHZ)	P3-K1-W2: Ondersteunt cliënt/naastbetrokkenen bij het voeren van de regie P3-K1-W3: Ondersteunt en motiveert een groep zorgvragers bij activiteiten P3-K1-W4: Ondersteunt de zorgvrager bij het leggen en onderhouden van contacten en betreft naastbetrokkenen B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
4.	Verpleegtechnisch handelen (PB GHZ)	P3-K1-W5: Voert verpleegtechnische handelingen uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
5.	Coördinatie en organisatie (PB GHZ)	P3-K1-W6: Voert beheertaken uit P3-K1-W7: Voert coördinerende taken uit B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af
6.	Kwaliteitszorg (PB GHZ)	B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid

		B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg P3-K1-W8: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers
--	--	--

Onderstaand keuzedeel is door Calbris in een eenheid omgezet. Vooralsnog is dit blijven staan om de noodzaak van keuzedelen met een omvang van 720 SBU niet te vergeten.

Leereenheden behorend bij de keuzedelen van de kwalificatie Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		
1.	Begeleiden van zorgvragers met niet-aangeboren hersenletsel	D1-K1-W1: Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-zorgvrager en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking D1-K1-W3: Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt D1-K1-W4: Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt
Generieke eisen van het kwalificatiedossier (geen leereenheden)		
1.		Nederlandse taal en rekenen (3f), Engels lezen en luisteren B1, gesprekken voeren, spreken en schrijven A2
2.		Loopbaan en burgerschap

Verantwoordingsinformatie en bronnen

Deze eenheden zijn tot stand gekomen met medewerking van het werkveld en betrokken onderwijsinstellingen. Het voorziet in een behoefte vanuit het werkveld om bij te dragen aan verdere professionalisering van werknemers in de Gehandicaptenzorg en werkenden verder te helpen in hun loopbaanontwikkeling. Het draagt bij aan het in beeld brengen van bestaande kwaliteiten en wat iemand nog zou kunnen leren. De eenheden zijn gebaseerd op de Competentiebox van de Gehandicaptenzorg, waarvan ook de kwalificatiedossiers zijn afgeleid.

Bronnen

- ABC Landelijk competentieprofiel voor beroepskrachten (niveau ABC) in het primaire proces van de gehandicaptenzorg
- Kwalificatiedossier Maatschappelijke Zorg van SBB, profiel Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg, Crebocode 25477, versie 2016

Beroepsproducten

Diverse beroepsproducten komen in aanmerking voor het aantonen van de leeruitkomsten in deze eenheid, namelijk:

1. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg bevoegd en bekwaam is om onderstaande verpleegtechnische handelingen uit te voeren, volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen en wettelijke kaders (actueel diploma/certificaat medicatietraining en EHBO).
2. Hiermee dienen de volgende verpleegtechnische handelingen te worden aangetoond:
 - Medicijnen (doseren) checken, registreren, distribueren;
 - Medicijnen toedienen, oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen;
 - Eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken.
3. Bewijs dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg een verpleegtechnische handeling heeft voorbereid en heeft uitgevoerd (bv. aftekenlijsten, rapportages – afgetekend door BIG-geregistreerde functionaris).
4. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg een verpleegtechnische handeling evalueert (bv. mailcorrespondentie, functioneringsverslag, notulen).
5. Bewijs waaruit blijkt dat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zijn/haar werkzaamheden op het gebied van verpleegtechnische handelingen afstemt met betrokkenen (bv. notulen, overdrachten, rapportages).
6. In het cgi kan worden doorgevraagd over of en hoe de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zich een beeld vormt van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt, voor hij/zij¹ een verpleegtechnische handeling uitvoert.
7. In het cgi kan worden doorgevraagd over het door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg handelen volgens protocollen en voorschriften en met in acht nemen van wettelijke kaders. Tevens kan in het cgi worden doorgevraagd over de inzet van controlesystemen door de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg en het tijdig inschakelen van deskundigen, indien noodzakelijk.

¹ Daar waar in de tekst 'zij' staat wordt ook hij 'bedoeld'.

Typering van het beroep

Persoonlijk begeleiders gehandicaptenzorg zijn ambulant en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt, is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:

- zorgvragers² van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking;
- zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

Typerend voor persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is dat ze zorg en ondersteuning biedt aan mensen van alle leeftijden met verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperkingen. Zij heeft hierbij aandacht voor verschillende soorten problemen, namelijk:

- problemen die het gevolg van een beperking of ziekte zijn;
- problemen die door het leven zijn ontstaan maar die door de beperking of ziekte zijn vergroot;
- problemen die het gevolg zijn van het zorgsysteem.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg richt zich afhankelijk van de zorgvrager en de situatie op het leren leven met de beperking, het behouden of vergroten van de eigen regie, het bevorderen van het welbevinden (kwaliteit van leven) en/of het zo veel mogelijk voorkomen van ongemak.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een helicopterview, houdt landelijke ontwikkelingen in de gaten en werkt op meso- en macroniveau. Zij is initiatiefrijk en hoffelijk, ziet kansen en pakt deze op. Ze bedenkt creatieve oplossingen voor nieuwe vraagstukken, ook in zeer complexe en weinig stabiele situaties. Zij gaat professioneel om met haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en kritische situaties. Zij geeft goed haar grenzen aan, zowel naar de zorgvrager als naar zichzelf.

Beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met cliënten. Hierbij speelt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:

- Betrokken
- Empathisch
- Assertief
- Representatief
- Integer zijn

² De term zorgvrager wordt gebruikt voor cliënt, patiënt.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Complexiteit

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg beschikt over brede specialistische kennis en vaardigheden om (vraaggericht) zorg en ondersteuning te bieden aan zorgvragers van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen en hun naastbetrokkenen³ bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Bij deze zorgvragers komt vaak psychiatrische, psychosociale en/of gedragsproblematiek voor. Zij maakt gebruik van brede specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen en medische kennis en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaardwerkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is ze in staat werkzaamheden te coördineren en verpleegtechnische handelingen bekwaam uit te voeren en sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en) en wordt de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie, indien mogelijk, vergroot in samenwerking met de cliënt, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt in complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Dit doet een beroep op haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen, en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren. Zij vervult haar taken ook in standalone situaties. Bij calamiteiten of onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij extreme agressie van zorgvrager of naastbetrokkenen, moet ze snel en creatief oplossingen bedenken en verantwoorde keuzes maken.

³ De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, cliëntensysteem en directe naasten.

4 Verpleegtechnisch handelen (PB-GHZ)

Titel van de kwalificatie	Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
Titel van de leereenheid	4 Verpleegtechnisch handelen (PB GHZ)
Gerelateerd aan NLQF/EQF niveau	4

Activiteit	Kennis	Cognitieve en praktische vaardigheden	Competenties (in termen van zelfstandigheid/verantwoordelijkheid)
4.1 Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling	<u>Feiten, abstracte begrippen, ideeën</u> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken. 	<u>Toepassen van kennis</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen. • Kan specialistische kennis van branchespecifieke methodieken toepassen. 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg biedt solistisch of in teamverband vraaggerichte zorg en ondersteuning. Ze geeft zelfstandig advies aan cliënt(en) en naastbetrokkenen. Ze handelt zelfstandig, onderkent knelpunten tijdens haar werk en lost ze creatief op. Relevante informatie geeft ze door aan haar leidinggevende(n), (multidisciplinair) team of haar leidinggevende. Ze bespreekt knelpunten en mogelijke oplossingen zo nodig met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende en/of consulteert deskundigen. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden. Ze voert alleen die verpleegtechnische handelingen uit waarvoor ze bekwaam is. Dat wil zeggen dat ze op het moment van uitvoering de noodzakelijke kennis en vaardigheden
4.2 Voert een verpleegtechnische handeling uit	<u>Materialen en middelen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft brede kennis van medicatie, toedieningswijzen en effecten. • Heeft kennis van randvoorwaarden en ondersteuning die nodig is voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor cliënten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen. • Kan klinisch redeneren toepassen. • Kan kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen. 	
4.3 Evalueert de verpleegtechnische handeling(en)	<u>Theorieën, methoden, processen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft kennis van anatomie, fysiologie en pathologie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van lichamelijke en psychosociale beperkingen en ontwikkelingsachterstanden toepassen. • Kan omgaan met protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, 	
4.4 Stemt de werkzaamheden af			

		<p>veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en -protocollen. • Kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten. <p><u>Probleemoplossende vaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep. • Kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden. • Kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening. • Kan specialistische kennis van groepsdynamica toepassen. • Kan stemmingswisselingen en -stoornissen herkennen en hierop anticiperen. <p><u>Leer- en ontwikkelvaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan reflectievaardigheden toepassen. <p><u>Informatievaardigheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan de gezondheidstoestand en veranderingen daarin observeren, signaleren en rapporteren. • Kan op de computer werken met zorginformatiesystemen. 	<p>bezit. Onbekwaam betekent onbevoegd en dus strafbaar.</p>
--	--	---	--

		<u>Communicatievaardigheden</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en – methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, preverbaal en lichaamstaal) passend bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt. 	
--	--	---	--

4.1 Activiteit	Leerresultaat
Bereidt zich voor op de uitvoering van een verpleegtechnische handeling	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg kent de gemaakte afspraken over de uit te voeren verpleegtechnische handeling(en) en wat de zorgvrager van haar verwacht. Ze weet wat ze van de zorgvrager kan verwachten tijdens het uitvoeren van de handeling(en).
Deelactiviteiten	Gedragsindicatoren
<p>Voordat de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de cliënt. Ze controleert zo nodig de vitale functies. Ze creëert de voorwaarden waardoor ze de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren. Ze stemt af op de zorgvrager en neemt vooraf en tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handeling(en) bijvoorbeeld angst en onzekerheid weg door uitleg over wat, waarom en hoe ze de handeling(en) uitvoert.</p> <p>(Ethisch en integer handelen, vakdeskundigheid toepassen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vormt zich snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt; • legt op een begrijpelijke manier uit wat ze doet en gaat discreet om met gevoelige zaken.

4.2 Activiteit	Leerresultaat
Voert een verpleegtechnische handeling uit	

	De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving uitgevoerd.
Deelactiviteiten	Gedragindicatoren
<p>⁴De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert, daar waar het voorkomt, verpleegtechnische handelingen uit binnen haar bevoegdheden en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften. Zij observeert de gezondheidstoestand van de cliënt, signaleert wijzigingen en bijwerkingen en rapporteert deze.</p> <p>Zij beheerst de volgende de verpleegtechnische handelingen die zij moet beheersen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medicijnen (dosering) checken, registreren, distribueren. • Medicijnen toedienen, oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen. • Eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken. <p>(Vakdeskundigheid toepassen, materialen en middelen inzetten, instructies en procedures opvolgen)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • voert alleen verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is; • kiest de geschikte materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; • voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders, waaronder de wet BIG; • gebruikt materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen effectief, efficiënt, zorgvuldig en veilig; • voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; • schakelt zo nodig de arts (of leidinggevende) tijdig in.
4.3 Activiteit	Leerresultaat
Evalueert verpleegtechnische handelingen	De verpleegtechnische handeling is geëvalueerd.
Deelactiviteiten	Gedragindicatoren
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg reflecteert op haar eigen handelen in gesprekken met haar leidinggevende en collega's.	<p>De beroepsbeoefenaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflecteert op haar handelen en de effecten ervan in relatie tot de eigen normen, de normen van de beroepsgroep en de visie, richtlijnen en protocollen van de eigen organisatie.

⁴ De hier beschreven handelingen en prestatie-indicatoren vormen steeds één geheel met elke hierna volgende, afzonderlijke verpleegtechnische handeling en prestatie-indicatoren.

(Leren)	<ul style="list-style-type: none"> vraagt actief om feedback, ziet fouten onder ogen en als een kans om te leren.
---------	--

4.4 Activiteit Stemt werkzaamheden af met betrokkenen	<p>Leerresultaat</p> <p>Werkzaamheden onderling zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.</p>
Deelactiviteiten	Gedragindicatoren
<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg neemt deel aan voor de afstemming relevante overlegvormen. Ze stemt haar werkzaamheden af met collega's, leidinggevende, met betrokkenen van andere disciplines en vanuit (aanverwante) bedrijven/instellingen. Daarbij bespreekt ze de verdeling van de taken.</p> <p>(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> voert tijdig en regelmatig overleg met alle betrokkenen; formuleert duidelijke en haalbare doelen in het overleg; bouwt professioneel aan optimale samenwerking met alle betrokkenen.
<p>Zij houdt rekening met mogelijkheden, eisen, prioriteiten, wensen, behoeftes en verwachtingen van betrokkenen en de daaruit voortkomende consequenties. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt ze een compleet beeld van de uit te voeren verpleegtechnische handelingen. Zij past haar aanpak aan als blijkt dat dit nodig is. Daarnaast bespreekt ze eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt ze naar mogelijkheden deze op te lossen.</p> <p>(Samenwerken en overleggen, plannen en organiseren, relaties bouwen en netwerken, overtuigen en beïnvloeden)</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> is tijdens overleg in staat meerdere gespreksdoelen na te streven; staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen; houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit; streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten.